

Asia C-268/24 [Lalfi]ⁱ**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

16.4.2024

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Tribunale di Lecce (Leccen alioikeus, Italia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

16.4.2024

Kantaja

ZT

Vastaaja

Ministero dell'Istruzione e del Merito

Pääasian kohde

Kanne, jonka kantaja on nostanut Tribunale di Leccessä (Leccen alioikeus – työoikeudellisia asioita käsittelevä jaosto) saadakseen vahvistettua oikeutensa vuonna 2015 annetussa laissa nro 107 tarkoitettuun ”carta docente” -etuuteen [(sähköisen ostokortin muodossa myönnettävä rahamääräinen etuus; jäljempänä opettajapassi)]. Voimassa olevassa Italian lainsäädännössä, sellaisena kuin sitä on tulkittu vakiintuneessa kansallisessa oikeuskäytännössä, on kuitenkin säädetty, ettei tätä etuutta myönnetä opettajille, jotka ovat suorittaneet vain tilapäisiä sijaisuuksia.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Leccen alioikeus on pyytänyt unionin tuomioistuimelta SEUT 27[6] artiklassa tarkoitettulla tavalla ennakkoratkaisua kysymykseen sellaisen kansallisen lainsäädännön yhteensopivuudesta 18.3.1999 tehdyn määräaikaista työtä koskevan

ⁱ Tämän asian nimi on fiktiivinen. Se ei vastaa minkään asianosaisen todellista nimeä.

puitesopimuksen – joka on EAY:n, UNICE:n ja CEEP:n tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta 28.6.1999 annetun neuvoston direktiivin 1999/70/EY (jäljempänä direktiivi 1999/70) liitteessä – 4 lausekkeen kanssa, jossa säädetään opettajille myönnettävästä rahamääräisestä kouluttautumiseen tarkoitettuun etuudesta ja jota on tulkittu siten, että oikeutta tähän etuuteen ei ole opettajilla, jotka ovat suorittaneet satunnaisesti lyhyitä sijaisuuksia tai tilapäisiä sijaisuuksia, jotka eivät vastaa vuoden mittaisen opetusvelvollisuuden suorittamista.

Ennakkoratkaisukysymykset

- Onko [EAY:n, UNICE:n ja CEEP:n tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta 28.6.1999 annetun neuvoston] direktiivin [1999/70/EY] liitteenä olevan määräaikaista työtä koskevan puitesopimuksen 4 lauseketta tulkittava siten, että se on esteenä valtakunnallisen opetus- ja koulutusjärjestelmän uudistamisesta ja voimassa olevien lain säännösten uudelleen järjestämisestä koskevasta valtuutuksesta 13.7.2015 annetun lain nro 107 (legge del 13 luglio 2015, n. 107 - riforma del sistema nazionale di istruzione e formazione e delega per il riordino delle disposizioni legislative vigenti) 1 §:n 121 ja tätä seuraavissa momenteissa tarkoitettua ”carta docente” -etuuden [(jäljempänä opettajapassi)] myöntämisen rajoittamiselle sen perusteella, kuinka kauan sijaisuus on kestänyt[?]
- Voidaanko edellä mainitun 4 lausekkeen kannalta tarkasteltuna asiallisesti syyksi, jonka perusteella voidaan sulkea pois se, että kyseessä olisi lain nro 124/99 4 §:n 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitettu syrjäntätilanne, katsoa se, että sijaisuudella ”täytetään” juuri tietyn tyyppinen henkilöstövaje[?]
- Voidaanko direktiivin [1999/70] liitteenä olevan sopimuksen 4 lausekkeen mukaisena asiallisena syynä pitää sitä, että henkilö on suorittanut saman lukuvuoden aikana tilapäisiä sijaisuuksia eri kouluissa useiden perättäisten tilapäisistä sijaisuuksista tehtyjen sopimusten perusteella[?]
- Onko joka tapauksessa katsottava, että määräaikaisten ja vakinaisten opettajien rinnastamisesta toisiinsa on säädettävä etukäteen vai onko huomioon otettava se, kuinka kauan sijaisena tehty työ on vuoden aikana todellisuudessa kestänyt (esim. silloin kun sijainen on työskennellyt – vaikkakin useamman sopimuksen perusteella – ajan, jonka ei voida katsoa eroavan sellaisen sijaisen työskentelyajasta, joka on nimitetty täyttämään toteutunut henkilöstö -kaavion (organico di fatto) mukaan avoinna oleva tehtävä)[?]

Unionin oikeus ja oikeuskäytäntö, joihin asiassa on vedottu

Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta 28.6.1999 annettu neuvoston direktiivi 1999/70/EY (EYVL 1999, L 175, s. 43) ja erityisesti sen 1 artikla

Direktiivin 1999/70 liitteenä oleva, 18.3.1999 tehty määräaikaista työtä koskeva puitesopimus ja erityisesti sen 2 lausekkeen 1 kohta, 3 lauseke ja 4 lausekkeen 1 kohta.

Unionin tuomioistuimen määräys 18.5.2022, Ministero dell’Istruzione, [C-450/21], EU:C:2022:411.

Kansallinen oikeus ja oikeuskäytäntö, joihin asiassa on vedottu

Valtakunnallisen opetus- ja koulutusjärjestelmän uudistamisesta ja voimassa olevien lain säännösten uudelleen järjestämistä koskevasta valtuutuksesta 13.7.2015 annettu laki nro 107 (legge del 13 luglio 2015, n. 107 - Riforma del sistema nazionale di istruzione e formazione e delega per il riordino delle disposizioni legislative vigenti, GURI nro 162, 15.7.2015; jäljempänä laki nro 107/2015) ja erityisesti tämän lain 1 §:n 121–124 momentti

Lain 1 §:n 121 momentti kuuluu seuraavasti: ”*Opettajien jatkokoulutuksen tueksi ja heidän ammattipätevyytensä arvostuksen lisäämiseksi on otettu käyttöön – – kaiken tyyppisten ja tasoisten koulutusasteiden oppilaitosten vakinaisten opettajien täydennyskoulutukseen ja kouluttautumiseen tarkoitettu sähköinen ostokortti. Tätä vuosittain myönnettävää, nimellisarvoltaan 500 euron suuruista ostokorttia voidaan käyttää hankittaessa, myös digitaalisessa muodossa, ammattipätevyyttä ylläpitäviä julkaisuja ja aikakausjulkaisuja, tietokoneita ja ohjelmistoja, ilmoittauduttaessa täydennyskoulutukseen ja ammattipätevyyden ylläpitoon tarkoitetuille [ministeriön] hyväksymien yksikköjen järjestämille kursseille, kandidaatin tai maisterin tutkintoon valmistaville tai erikoistumiseen tähtääville tai erillisille taikka erilaisiin yliopistotasoihin jatkotutkintoihin johtaville ammatin toimenkuvaan liittyville kursseille, hankittaessa pääsylippuja teatteri- ja elokuvaesityksiin, museoihin, näyttelyihin, kulttuuritapahtumiin, live -näytöksiin sekä käyttää aloitteisiin, jotka ovat sopusoinnussa koulujen opetustarjontaa koskevassa kolmivuotissuunnitelmassa ja 124 momentissa tarkoitetussa valtakunnallisessa koulutussuunnitelmassa yksilöityjen toimien kanssa. Sähköiselle ostokortille tallennettu summa ei ole palkan lisä eikä verotettavaa tuloa.*”

Lain 1 §:n 122, 123 ja 124 momentissa viitataan pääministerin asetuksella opettajapassin käyttöön ottamisesta annettaviin sääntöihin, tähän menoerään vuosittain käytettäviin varoihin ja sekä vakinaisten opettajien työn ohella tapahtuvaan koulutukseen, joka on pakollista, pysyvää ja rakenteellista.

Koulujen opetushenkilöstöä koskevista kiireellisistä säännöksistä 3.5.1999 annettu laki nro 124 (legge del 3 maggio 1999, n. 124 - Disposizioni urgenti in materia di personale scolastico, GURI nro 107, 10.5.1999, jäljempänä laki nro 124/1999) ja erityisesti tämän lain 4 §:n 1–7 momentti

Lain 4 §:n 1–3 momentissa säädetään kolmentyyppisistä sijaisuuksista:

1. Opetusvirat ja -toimet, jotka ovat tosiasiallisesti avoimina ja täyttämättä 31.12. ja jotka todennäköisesti pysyvät avoimina koko lukuvuoden ajan, täytetään vuoden mittaisilla sijaisuuksilla, jos ei ole mahdollista käyttää maakuntatason henkilöstökaavioiden (dotazioni organiche provinciali) mukaista virassa olevaa tai sellaista opetushenkilöstöä, jolle ei ole voitu osoittaa opettajantointa, ja jos näihin toimiin ei ole jo määrätty viranhaltijoita millä tahansa nimikkeellä, kunnes kilpailumenettelyt opetusvirkojen täyttämiseksi viranhaltijoilla on saatu toimitettua. [sijaisuudet suunniteltu henkilöstö -kaaviossa (organico di diritto)]

2. Muut kuin avoimet opetusvirat ja -toimet, jotka tosiasiallisesti vapautuvat 31.12. mennessä ja pysyvät avoimina lukuvuoden loppuun saakka, täytetään tilapäisillä sijaisuuksilla opetuksen päättymiseen saakka. Opetuksen päättymiseen saakka jatkuvilla tilapäisillä sijaisuuksilla katetaan myös opetustunnit, jotka eivät riitä muodostamaan kokonaista opetusvirkaa tai tuntiopettajan tointa. [sijaisuudet suunniteltu henkilöstö -kaaviossa (organico di diritto)]

3. Muissa kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa toimet täytetään tilapäisillä sijaisuuksilla. [tilapäiset tai lyhytaikaiset ja satunnaiset sijaisuudet]

Pykälän 4 momentissa säädetään, että maakunnallisen henkilöstökaavion mukaisia virkoja ei missään tapauksessa voida täyttää ottamalla palvelukseen muita kuin opetushenkilöstön viranhaltijoita.

Pykälän 5–7 momentissa säädetään menettelystä, jonka mukaisesti 1, 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen vuoden mittaisien ja tilapäisten sijaisuuksien jaetaan hakijoista laadittua luetteloa käyttämällä.

Kaiken tyyppisiä ja taseisia oppilaitoksia koskevien säännösten koonnoksen hyväksymisestä 16.4.1994 annettu asetus (decreto legislativo) nro 297 (decreto legislativo del 16 aprile 1994, n. 297 - Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative vigenti in materia di istruzione, relative alle scuole di ogni ordine e grado, supplemento ordinario alla GURI, nro 115, 19.5.1994) ja erityisesti tämän lain 282 §, jonka mukaan tiedollisen osaamisen ajan tasalle saattaminen on opetushenkilöstön perusoikeus ja -velvollisuus.

Kiireellisistä säännöksistä Euroopan unionin toimista ja Italian valtiota vastaan vireillä olevista rikkomusmenettelyistä sekä näitä edeltävistä menettelyistä johtuvien velvoitteiden noudattamiseksi 13.6.2023 annettu asetus (decreto legge) nro 69 (decreto legge del 13 giugno 2023, n. 69 - Disposizioni urgenti per l'attuazione di obblighi derivanti da atti dell'Unione europea e da procedure di

infrazione e pre-infrazione pendenti nei confronti dello Stato italiano, jäljempänä asetus nro 69/2923) ja erityisesti tämän asetuksen 15 §, jonka mukaan opettajapassi voidaan myöntää ainoastaan suunniteltu henkilöstö -kaavioon otetuille sijaisille.

4.8.1995 tehty koulualan valtakunnallinen työehtosopimus (contratto collettivo nazionale di lavoro del comparto scuola, 4.8.1995) ja erityisesti sen 28 artikla, jonka mukaan osallistuminen koulutukseen ja täydennyskoulutukseen on opetushenkilöstölle kuuluva oikeus, koska se palvelee ammattitaidon täysimääräistä käyttämistä ja kehittämistä.

27.11.2007 tehty koulualan valtakunnallinen työehtosopimus (contratto collettivo nazionale di lavoro del comparto scuola, 27.11.2007) ja erityisesti sen 63 artiklan 1 kohta, jonka mukaan hallinnon on tarjottava työn ohella suoritettavan koulutuksen edellyttämät välineet, resurssit ja mahdollisuudet.

Corte di cassazione (ylin tuomioistuin, Italia) tuomio nro 29961/2023.

Yhteenveto pääasian tosiseikoista ja siinä toimitetusta menettelystä

- 1 Kantajana on opettaja, joka on hoitanut sijaisuuksia lukuvuosina 2020/2021 ja 2021/2022. Kantaja toimi lukuvuonna 2021/2021 sijaisopettajana opetuksen päättymiseen saakka, kun taas lukuvuonna 2021/2022 hän suoritti useita lyhyitä ja satunnaisia sijaisuuksia 8.10.2021–27.5.2022.
- 2 Eri sijaisuudet ovat usein sijoittautuneet ajallisesti toinen toisensa perään. Ensimmäinen sijaisuus päättyi 22.12.2021 joulunaikaan liittyvän keskeytyksen vuoksi. Toinen sijaisuus muodostuu 24.1.2022–10.2.2022 tehdyistä erillisistä sopimuksista ja kolmas sijaisuus suoritettiin 11.2.2022–27.5.2022 (sijaisuus katkesi 14.–19.4. eli päiviksi, jotka osuvat yhteen pääsiäisen 2022 kanssa).
- 3 Kaikilla näillä ajanjaksoilla kyseisen opettajan työtehtävät ja velvollisuudet ovat olleet samoja kuin vakinaisissa toimissa työskentelevien opettajien (ja samoja kuin suunniteltu henkilöstö -kaavion ja toteutunut henkilöstö -kaavion mukaan henkilöstövajeen täyttämiseksi palkattujen sijaisten).
- 4 Kantaja on hakenut kahden lukuvuoden aikana suorittamansa opetustyön perusteella opettajapassiksi (carta docente) kutsuttua koulutukseen tarkoitettua 500 euron suuruista etuutta, jonka opetusministeriö on evännyt häneltä.
- 5 Kantaja on nostanut kanteen saadakseen vahvistettua oikeutensa kyseiseen etuuteen Tribunale di Leccessa, joka on pyytänyt ennakkoratkaisua.

Pääasian asianosaisten keskeiset väitteet

- 6 Kantaja katsoo, että ministeriö on toiminut lainvastaisesti evätessään häneltä kyseisen etuuden, koska tämä on vastoin vastaavissa määräaikaissa ja

vakinaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua koskevan direktiivin 1999/70 liitteenä olevan puitesopimuksen 4 lauseketta. Hän katsoo, että vuonna 2015 annetussa laissa nro 107 tarkoitettu oikeus on tunnustettava sijaisena suoritettun opetustyön perusteella.

7 Opetusministeriö vakuuttaa toimineensa asianmukaisesti.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteista

8 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin täsmentää, että ennakkoratkaisun tarve on olemassa ainoastaan lukuvuonna 2021/22 sijaisena suoritettun opetustyön, joka muodostuu joukosta lain nro 124/1999 4 §:n 3 momentin mukaisesti tehtyjä tilapäisiä sijaisuuksia, perusteella haetun etuuden osalta.

Lukuvuoden 2020/21 osalta on sen sijaan huomattava, että kantaja on toiminut sijaisena lain nro 124/1999 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla opetuksen päättymiseen saakka, minkä on kansallisessa oikeuskäytännössä katsottu oikeuttavan kyseisen etuuden myöntämiseen.

Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin viittaa tätä silmällä pitäen Corte di cassazione (ylin tuomioistuin, Italia) tuomioon nro 29961/2033, jossa painotetaan sitä, että lainsäätäjällä on ottaa käyttöön opettajapassin, koska se on halunnut tukea vähintään vuoden mittaista työskentelyä opetustehtävissä.

Corte di cassazione mukaan lain nro 107/2015 1 §:n 121 momentilla, jolla opettajapassi otettiin käyttöön, on ilmaistu opettajien jatkokoulutuksen tukemista ja heidän ammattitaitonsa arvostuksen lisäämistä koskeva päämäärä eli se, että lainsäätäjän tarkoituksena on ollut opetuspalvelun parantaminen kasvattamalla henkilöstön ammattitaitoa ja lisäämällä opetusta vuositasolla. Huomionarvoisena on sen mukaan pidettävä myös sitä, että opettajapassi on liitetty koulutustarjonnasta tehdyn kolmivuotissuunnitelman mukaisiin aloitteisiin eli välineisiin, joilla on haluttu vakiinnuttaa ja arvioida opetusjärjestelmän strategiset prioriteetit. Avustuksen kytkeminen vuoden mittaiseen opetustyöhön on koordinoitu selvästikin sen opetusohjelman keston, jota kukin yksittäinen opettaja on velvollinen seuraamaan Collegio dei Docenti (opetustoimen vakinaisia ja määräaikaisia työntekijöitä edustava elin) vuosittain vahvistaman ohjeistuksen perusteella.

Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen ja Corte di cassazione presidentin (prima presidente) tästä maaliskuussa 2024 erään sellaisen tutkimatta jättämispäätöksen yhteydessä antaman lausunnon mukaan – joka koski erään toisen kansallisen tuomioistuimen Corte di cassazione esittämää tulkintakysymystä opettajapassin myöntämisestä ja jossa viitattiin edellä mainittuun Corte di cassazione ratkaisuun – erityistä merkitystä on sillä, että opettajapassin myöntäminen myös sellaisille muille kuin vakinaisille opettajille, joilla on kuitenkin sijaisuussopimuksia lukuvuoden tai opetustyön päättymiseen saakka, perustuu siihen, että myös tällaisten opettajien osalta voidaan tarkistaa

aikakytKentää, jonka lainsäätaja on halunnut vahvistaa tämän opettajapassin kaltaisen koulutusvälineen ja opetustyön vuoteen sidotun keston välille.

Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että näillä ratkaisuilla, joita on pidettävä erityisen määräävinä, kun otetaan huomioon ne antaneet tahot, on ilmaistu täsmällisesti se, että oikeus etuuteen evätään lyhyitä tilapäisiä sijaisuuksia suorittaneilta opettajilta korostamalla, että lainsäätäjän tarkoituksena on ollut kytkeä etuuden saaminen siihen, että opetustyö on kestänyt vuoden.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo kuitenkin, että tämä rajoittava oikeuskäytäntö, jossa kansallista lainsäädäntöä on tulkittu siten, ettei tilapäisiä sijaisuuksia suorittaville opettajille myönnetä oikeutta tähän etuuteen, on vastoin puitesopimuksen 4 lauseketta, jonka mukaan ”määräaikaisiin työntekijöihin ei saa soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin vastaaviin vakituisiin työntekijöihin pelkästään siksi, että heillä on määräaikainen työsopimus tai työsuhde, ellei siihen ole asiallisia syitä”.

Se viittaa tämän osalta unionin tuomioistuimen 18.5.2022 antamaan määräykseen asiassa C-450/21 (ECLI:EU:C:2022:411), jossa unionin tuomioistuin totesi, että carta docente -etuus on katsottava tässä lausekkeessa tarkoitetuksi työehdoksi, koska se kustannetaan opettajille sellaista jatkokoulutusta varten, joka on pakollinen ministeriön palveluksessa olevalle niin vakinaiselle opetushenkilöstölle kuin määräaikaiselle henkilöstöllekin, ja ammattipätevyyden arvostuksen lisäämiseksi. Lisäksi se, että tätä sähköisen ostokortin muodossa myönnettävää etuutta voidaan käyttää myös sellaisten tavaroiden ja palvelujen hankkimiseen, jotka eivät liity suoraan jatkokoulutukseen, ei – – ole ratkaiseva tekijä arvioitaessa sitä, voidaanko pääasiassa kyseessä oleva etuus katsoa ”työehdoksi”. Lisäksi unionin tuomioistuin katsoi, että pelkkää viittausta hallinnon palveluksessa olevien työntekijöiden työn tilapäisyyteen ei voitu pitää puitesopimuksen 4 lausekkeessa tarkoitettuna asiallisena syynä, joka voisi oikeuttaa erilaisen kohtelun.

Pääasiassa kyseessä olevan tapauksen osalta ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin toteaa, että kaikilta sijaisilta edellytetään oppilaita ja opiskelijoita koskevien tehtävien osalta samojen opetuksellisten velvoitteiden suorittamista kuin vakinaisilta opettajilta riippumatta siitä, minkälainen sijaisuus heidän suoritettavakseen on annettu, ja että kaikki sijaiset kutsutaan palvelukseen hakijoista laadittuja luetteloja käyttämällä.

Se korostaa, ettei opettajapassi edellytä sitä, että tehdyt hankinnat (jotka voivat olla myös pääsylippuja teatteri- ja elokuvanäytöksiin) liittyisivät jollain tavalla opettajan oppiaineeseen, ja vaikka se on määritelty jatkokoulutuksen tueksi ja tarkoitettu ammattipätevyyden arvostuksen lisäämiseen, hankinnat eivät ole millään tavoin pakollisia; avustusta ei välttämättä tarvitse käyttää lukuvuonna, jolta se on myönnetty.

Sen näkemyksen mukaan tämän tuen ja vuoden mittaisen opetuksen välistä kytkeä on siis pidettävä mahdollisena ja opettajan omasta tarkoituksesta riippuvana seikkana, minkä vuoksi tätä kytkeä vuoden mittaiseen opetukseen ei voida pitää perusteltuna. Vuoden mittaista opetusvelvollisuutta ei siis voida pitää puitesopimuksen 4 lausekkeessa tarkoitettuna asiallisena syynä.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vakuuttaa lisäksi, että opetustarjontaa koskeva kolmivuotissuunnitelma on opetustoimen makrotason organisaation kohdistuva toimenpide ja liittyy pikemminkin siihen, mitä opetustarjonta on yleisöön nähden, kuin varsinaisesti opettajien koulutukseen. Tätä suunnitelmaa ei siis voida pitää asiallisena syynä, joka muodostuisi esteeksi etuuden myöntämiselle tilapäisiä sijaisuuksia suorittaville opettajille.

Opetussuunnitelma on opetustoimintaan liittyvä ennakkollinen edellytys, ja sijaisuustyyppistä riippumatta kaikkien sijaisten on noudatettava sitä. Kaikki sijaiset ovat sijaisuustyyppistä riippumatta opetustoimen vakinaisia ja määräaikaista työntekijöitä edustavan elimen (collegio dei docenti) jäseniä.

Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin korostaa näin opettajapassin yleispäämääriä, joita olisi pidettävä syrjivinä, jos niillä suljettaisiin pois sijaisuudet etuuden piiristä työsuoritusten pituuden perusteella. Lisäksi erityyppiset sijaisuudet ovat joskus päällekkäisiä ja niiden välinen ainoa ero löytyy syistä, joiden vuoksi eri työtehtäviä on osoitettu suoritettavaksi, ilman että suoritettulla työllä olisi tämän osalta minkäänlaista merkitystä.

Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin viittaa lopuksi päättelynsä tueksi asetuksen nro 69/2023 15 §:än, sillä siinä opettajapassi on rajattu niin, että se myönnetään ainoastaan suunniteltu henkilöstö -kaavion mukaisille opettajille. Vastakohtaispäätelmin voidaan siis katsoa, että etuuden kytkemistä vuoden mittaiseen opetukseen ei voida pitää ratkaisevana arviointiperusteena.